

Prijatelji Centra Aletti

Če želite naslednje številke lista Prijatelji Centra Aletti prejemati po elektronski pošti, nam, prosimo, pošljite svoj naslov na fundacija@centroaletti.com.

Št. 2 - Božič 2004

Dragi prijatelji!

Na Vzvodu me večkrat sprašujejo o značilnostih zahodnega duhovnega izročila in skoraj vedno mi pridejo na misel jaslice. Ko je sv. Frančišek začel z jaslicami, sta se pokazali vsaj dve pomembni razsežnosti zahodne duhovnosti in teologije. Prva je povezana s pomembnostjo podobe. Lahko se bo kdo vprašal: mar ni podoba prav tako pomembna in značilna za krščanski Vzvod? Drži, vendar na drugačen način. Na Vzvodu predstavlja podoba Božjo svetost in jo je zato treba čimbolj poduhoviti, na Zahodu pa je podoba človekova posrednica in mora zato biti realistična, konkretna.

Druga razsežnost zahodne duhovnosti, na katero nas spominjajo jaslice, je vpletenost človekovega življenja v dogodek Božjega učlovečenja. Glede razsežnosti podobe nam želijo jaslice pomagati, da bi bili na izkustven način udeleženi v tisti božični zgodbi, ki jo pripovedujejo evangelisti. Jaslice nam pomagajo, da se poistovetimo s pastirji, s svetim Jožefom, z Božjo Materjo in nam Božjega Sina, novorojeno Dete, tako približajo, da se v nas prebudijo tista čustva in tiste drže, ki jih lahko zaslutimo v evangeljskih vrsticah o Jezusovem rojstvu. Cilj in namen te žive in izkustvene udeležnosti je "duhovna korist", kot je nekaj stoletij kasneje pojasnil sv. Ignacij Lojolski. "Duhovna korist" za Ignacija pomeni "gorečnost za Gospoda", zблиžanje z Njim, globlji in toplejši odnos z Njim. Ta udeležnost se razvija postopoma in jaslice postanejo prizorišče vsakdanjega življenja, v katero prihaja Gospod. Zaradi Kristusovega rojstva nič več ni tako, kot je bilo. Vse se spremeni. Nova luč razsvetli ves svet in nam daje videti stvari na nov način. Tako vse naše dejavnosti lahko živimo na drugačen način – prav zato, ker jih vidimo v novi luči. V jaslicah najdemo vse poklice, vse starosti, vse življenjske razmere in v vsakomur lahko vidimo to radikalno novost: človeška narava je dokončno združena z Bogom in novorojeno Dete nam to razodeva.

Pozdrav v Gospodu,

p. Marko Ivan Rupnik
direktor Centra Aletti

Ekipa Centra Aletti se s hvaležnostjo spominja svojih prijateljev in dobrotnikov ter moli za vas, da bi vaša življenja zajela in razsvetlila nova luč in da bi Sveti Duh, ki po učlovečenju omogoča prehod med Bogom in človekom, med Besedo in človekovim življenjem, napolnjeval vaša srca.

Deseta obletnica založbe Lipa

V teh mesecih praznuje založba Lipa 10. obletnico, nastala je namreč konec leta 1994, dve leti po odprtju Centra Aletti. Kako je prišlo do nastanka založbe? Želeli smo objaviti prispevke prvega simpozija, ki smo ga imeli v Centru; Michelina naj bi objavila svojo doktorsko disertacijo, pater Špidlík pa knjigo *Ruska misel*. Nismo vedeli, na koga se obrniti; tako nam je pri teh prvih delih pomagal francoski založnik in prijatelj Hervé Fates. Kasneje pa smo spoznali, da potrebujemo neko strukturo, ki bo popolnoma vključena v dejavnost Centra Aletti in s tem v večjo pomoč in podporo njegovemu poslanstvu. Tako se je pri neki poletni večerji leta 1994 porodila zamisel o knjižni založbi in takoj je dobila tudi svoje ime: "Lipa", sveto drevo starih slovanskih narodov, ki je v krščanski simboliki postalo drevo vstajenja; znamenje našega navezovanja na slovanski del Evrope v iskanju nekega rodovitnega srečanja med ločenima izročiloma krščanskega Vzhoda in Zahoda. Pred očmi smo imeli tudi mnoge lipe, ki so zasajene pred hišami in pred cerkvami, vse od Gorice do Kieva. Pod temi lipami se v poletnih večerih zbirajo ljudje in se pogovarjajo. "Lipa" je bila torej za nas podoba nekega prijateljskega kroga, kjer se razmišljanje in študijsko poglobljanje razvijajo v pogovoru, v okviru medosebni odnosov.

S temi pričakovanji se je jeseni začela založba Lipa. Prva leta z ognjevitvo pomočjo direktorja Benjamina, potem pa pod vodstvom sester in seveda s pomočjo gospe Ane, ki jo mnogi poznate, saj prav ona v Centru Aletti največkrat odgovarja na telefonske klice.

Lipa je, kot smo rekli, vključena v dejavnost Centra in torej udeležena v poslanstvu, ki vedno predstavlja odgovor na določen klic. To pomeni, da se je tudi Lipa srečala in se še srečuje s trenutki in dinamikami, ki so značilne za neki organizem glede na faze njegove duhovne rasti: prisluhniti klicu, navdihu in mu slediti, služiti, nenehno preverjati svoj cilj in namen ter glede na ta cilj prepoznavati svojo identiteto, prenavljati svoje miselne vzorce o sredstvih, ki jih izbiramo, o vmesnih ciljih, ki si jih zastavljamo, in prepoznavati tudi

skušnjave. Imeti založbo v službi Centra Aletti je nekaj drugega kot imeti neko drugo založbo, ki posreduje krščansko vsebino. Veliko je že katoliških založb, nekaj je tudi že takih, ki objavljajo besedila krščanskega Vzhoda, in če bi se postavili v te vrste, ne bi mogli storiti tega, kar je naša posebna naloga. Tako se je postopoma izrisala značilnost Lipe, da objavlja samo tista dela, ki pomenijo pomoč razmišljanju Centra Aletti ali pa so nastala kot sad tega razmišljanja, se pravi teološko-pastoralnega študija, ki že predstavlja nekakšno sintezo obeh krščanskih izročil v Evropi – vzhodnega in zahodnega. Danes se s težavo izoblikuje svetovna civilizacija, Evropa pa še ni napravila svoje sinteze – ne kulturne ne teološke –, ki bi premostila ločitev med njenim vzhodnim in zahodnim delom in mogla odpreti vrata prihodnosti. Smisel Centra Aletti je prav v tem, da skuša pomagati k ustvarjanju zares "evropske" podobe krščanstva na naši celini – torej ne francoske, ne nemške, ne italijanske, ampak evropske, od Urala do Gibraltara.

Tudi način dela zahteva nenehno razločevanje. V svetu, kjer je delo vse bolj profesionalno in specializirano, lahko tudi mi postanemo "profesionalci". Samo po sebi to sicer ni slabo. Če delamo knjige, jih moramo delati enako dobro kot tisti, ki jih delajo poklicno. Pa vendar se moramo varovati zapeljive "profesionalnosti", saj se lahko zgodi, da začnemo slediti neki logiki, ki ni več duhovna. Tako je lahko npr. "uspeh" dejavnik, ki je v duhovnem smislu slepilo. Po drugi strani pa lahko vse tisto, kar imamo za neuspeh, napako ali nesposobnost, postane priložnost, da preraščamo kriterije vročične dejavnosti ter se naučimo razmišljati po drugih kriterijih, ki bolj kot učinkovitost upoštevajo odnose. Zato so tudi napake "dobrodošle", če nas spomnijo, da ne bomo odrešeni v moči našega *dela*, ampak v moči *del ljubezni*.

Verjamemo, da ima praznovanje 10. obletnice Lipe prav ta smisel: odkriti, da je v teh letih onkraj naših napak in tudi naših grehov med nami delovala Božja milost, ki nas je spremljala do mnogih križpotij, v mnogih težkih trenutkih in nam pomagala zamejiti temne in negativne plati, da se je lahko pokazalo, kar je svetlega. In pri tem gre zahvala vsem, ki nam pomagata, berete naše knjige in nas na različne načine podpirate.

Prevodi

Ob vrnitvi iz Španije, kjer je p. Špidlík med drugim na Teološki fakulteti v Madridu predstavil prevod nekaterih svojih knjig, smo se znova prepričali, da Lipa ni samo "domača založba" Centra Aletti. Zdi se nam, da se nas je dotaknila posebna Božja milost, ko odkrivamo naše knjige na policah knjigarn v Limi, v Riu de Janeiru, v New Yorku, v Lvivu, v Varšavi itd. Zahvaljujoč mreži odnosov, ki jih imata Lipa in Center Aletti z založbami drugih držav, posebno v vzhodni Evropi, je do danes izšlo že skoraj 150 prevodov naših knjig, in sicer v albanščini, angleščini, arabščini, češčini, danščini, flamščini, francoščini, hrvaščini, korejščini, litvanščini, madžarščini, nemščini, poljščini, portugalsščini, romunščini, ruščini, slovaščini, slovenščini, španščini in ukrajinščini. Za ta besedila, ki jih označuje bivanjski pristop k zakladom krščanskega vzhoda in zahoda, se zanimajo vsi tisti, ki iščejo duhovno hrano za svojo vero v tem evropskem prehodnem obdobju, v tem iskanju nove edinosti. Nekatero knjige so nastale kot odgovor na potrebe Cerkev v srednji in vzhodni Evropi, v sodelovanju s tamkajšnjimi cerkvenimi in kulturnimi ustanovami, in tako pripomogle k razvoju teološke in kulturne misli na podlagi dveh krščanskih izročil. Zdi se, da narašča zavest o pomembnosti resnega teološkega in pastoralnega dialoga z vzhodnim izročilom, tudi z vidika metodologije. Tako se tudi v državah zahodne Evrope kaže vse večje zanimanje za besedila založbe Lipa, o čemer pričajo tudi mnogi prevodi v zahodnoevropske jezike.

Knjižne novosti

"Bog je postal človek, da bi človek lahko postal Božji"

"V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog (...) Vse je nastalo po njej in brez nje ni nastalo nič, kar je nastalega. V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi. In luč sveti v temi, a tema se je ni polastila" (Jn 1,1-5).

"Čeprav je bil namreč (Kristus) v podobi Boga, (...) je sam sebe izpraznil tako, da je prevzel podobo služabnika in postal podoben ljudem (...) in postal pokoren do smrti, in sicer smrti na križu" (Flp 1,6-8).

"Dan vstajenja, zasvetimo, o narodi: velika noč Gospodova, velika noč! Od smrti k življenju, od zemlje k nebesom nas je popeljal Kristus Bog..." (velikonočne hvalnice bizantinskega obreda).

Začetek, o katerem govori Uvod v Janezov evangelij je večni *prolog*, ki ga razodene učlovečenje Besede. Zaslutimo lahko nekega čudnega Boga, Boga, ki se odpre, Boga, v naročju katerega je neka napetost ljubezni. "Bog je ljubezen", pravi Janez na drugem mestu; je vir vsake ljubezni. Ne ljubezen, ki poseduje, ampak tista, ki daje življenje.

Takšna je "luč življenja". Razsvetljuje vsakega človeka, ki prihaja na svet, saj ni človeka, ki bi ne bil "Božja podoba", ki bi ne bil onkraj vsake pogojenosti zakoreninjen v Bogu...

A ta luč sveti "v temi". V temi osamljenosti ali stapljanja, v temi kaosa in končno smrti. Evangelij tega ne razlaga, le ugotavlja. Zdi se, da vse drsi proti nič, nič, ki nas muči in privlači, pred katerim bežimo in v katerega strmoglavljamo, ki nam daje služabnike in sovražnike.

Nasproti zlu se Bog ne postavlja z močjo tirana in tajfunov. In niti z močjo policijskega agenta ne, dodaja Nikolaj Berdjajev. Deluje lahko – kot vplivnost luči in ljubezni – samo, če je sprejet, v kraljevski svobodi vere.

Jasno, Bog je prisoten v stvarstvu, vendar je tudi malikovalstvo na preži. Prisoten je v Postavi, vendar Postava ne spreminja src. Zato potrpežljivo, skozi

vso zgodovino – slednjič izraelsko – pripravlja prihod mlade žene, ki ga bo mogla sprejeti z vsem svojim bitjem in mu ponovno popolnoma odpreti njegovo stvarstvo. "Beseda je postala meso". V Kristusu se Bog izprazni, *ekénosen*, kot piše Pavel Filipljanom, torej kristjanom, ki so prebivali v tem makedonskem mestu. Bog, ki se izprazni – to je govorica ljubezni v nasprotju z govorico polnega, ki lahko postane govorica samozadostnosti. Bog, ki se izprazni, da bi nam napravil prostor: učlovečen se pusti ubiti za nas, vsakdanje ubijalce ljubezni. V Kristusu nas doseže v naših radostih – na svatbi v Kani Galilejski, na primer, da ne omenjamo Bratov Karamazovih –, pa tudi v naših mukah in naših bolečinah, v Getsemaniju in na Golgoti. Ne pride "zaradi zdravih, ampak za bolne", ne "zaradi pravičnih, ampak za grešnike" ter kliče v svatbeni gostiji "dobre in hudobne", ne da bi od njih kar koli pričakoval razen tega, da svoja srca odenejo v praznično oblačilo. "*Homo-maximum*", ker je neločljiv od skrivnostnega Boga, katerega osvobajajoče usmiljenje razodeva; ni ločen od ničesar, od nikogar. Kruh je njegovo telo, vino njegova kri in vse, kar se mu zgodi, se dogaja nam.

Ko na križu skoraj istočasno vpije "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?" in "Oče, v tvoje roke izročam svojega Duha", tedaj "luč življenja" napolni prepada, ki se je izdolbel med božjim in človeškim. Bog se razodene v človeku in človek se izpolni v Bogu. Vstajenje ni oživljanje trupla, temveč kal spremenjenja sveta. V Kristusu, pod dihom in ognjem Duha, človek popolnoma najde svojo poklicanost "ustvarjenega stvarnika", ki je poklican, da trpljenje zgodovine spremeni v vstajenje. Bog pa se bori z nami, trpi in umira z nami, vstaja z nami. "Večno življenje" se začne od tu spodaj. Kristična etika je etika vstajenja. Ne vpisuje se v neki moralizem, ampak v ustvarjalni navdih; pred vse drugo se postavlja človek in občestvo oseb. Kajti "sobota je zaradi človeka in ne človek zaradi sobote". Če se je absolutni razodel v obličju, vsako obličje že pričuje o absolutnem. "Cerkev", je govoril velik duhovni mož prvih stoletij, "je ta prostitutka, ki je Kristus ne neha umivati v svoji krvi, da bi jo napravil za brezmadežno nevesto". Cerkev nima meja – povsod je človek zakrament Boga za človeka, kajti: "lačen sem bil in ste mi dali jesti ... tujec sem bil in ste me spre-

jeli ... kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili" (Mt 25).

Zelo dolgo se je krščanstvo istovetilo s "tradicionalno družbo", ki je netolerantna in zaprta. Zdaj bo vse bolj ubogo in novo, priča božje-človečnosti, v kateri se bodo mogla združiti vsa Božja razodetja in vse človeške izkušnje "nepomešano in neločeno".

Olivier Clément, *Razmišljanja o božiču (Riflessioni sul Natale)*, Lipa 2004

Spraševanje vesti Da bi živeli kot odrešeni

Spraševanje vesti, ta sveti spust v srce, je trenutek poslušnosti vzgibom Svetega Duha, trenutek soočena z obličjem Kristusa, usmiljenega in iskrenega učitelja in sodnika, trenutek izkušnje sinovstva v ljubečem iskanju Očetove volje. Prvi del knjige prinaša bogate teološke temelje, v katere se vgrajuje vaja spraševanja vesti, drugi del pa to vajo postavlja v kontekst duhovnega življenja ter tako bralca vabi, da bi si na "spontan način približal spraševanje vesti kot duhovno umetnost molitve, ki pogloblja in poseeja proces odrešenja za vsakega človeka."

Knjigo lahko kupite v večjih knjigarnah ali jo naročite pri Župnijskem zavodu Dravljje, Vodnikova 279, 1000 Ljubljana; tel. 01-5071308 ali 01-5075635; zupnija.lj-dravljje@rkc.si.

Zahvaljujemo se tiskarni Etiketa, ki je omogočila tiskanje.

Novi mozaiki

Po končanem mozaiku na Apostolski nunciaturo v Damasku februarja letos je atelje Centra Aletti v avgustu opremil še kapelo na Apostolski nunciaturo v Parizu. Tudi v Sloveniji sta nastala dva nova mozaika, in sicer v kapeli Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu in v cerkvi sv. Florjana v Krnicah. Poleg tega smo delali še na jugu Italije v centru "Le sorgenti (Izviri)", ki ga vodi p. Mario Marafioti, in v francoskem kolegiju v Rimu.

Pri vseh teh delih so večinoma sodelovali tudi umetniki iz Srbije. Komisija, ki vodi dela v katedrali sv. Save v Beogradu, je lani razpisala državni natečaj, s pomočjo katerega so izbrali šest umetnikov, ki naj bi se eno leto izpopolnjevali v mozaični umetnosti in se tako pripravili za bodoče delo v katedrali. Tako so od januarja do decembra živeli in delali z nami v Centru. Prav v teh dneh se vračajo v Srbijo, kjer se bodo predstavili s skupnim mozaičnim delom, ki je sad te enoletne izkušnje.

Zelo radi smo delali v Krnicah, saj nas je ves čas obdajala skrbnost vaščanov, ki so nas prijazno gostili in tako pripomogli k našemu delu, s katerim je bila dokončana njihova nova cerkva. Tudi tokrat je bil mozaik priložnost za sode-

lovanje med nami samimi ter z vso župnijo. Veliko nam pomeni, ko čutimo, da nas župljani podpirajo z molitvijo, da pričakujejo nastajajoče delo in se veselijo, ko vidijo, da so vse stvari na svojem mestu: vsaka barva, vsak kamen, vsako gibanje se sestavlja v harmonično celoto, ki skuša razodeti košček Božje lepote – vsakomur na svoj način.

Kaže pa, da so se v tem letu za delo našega ateljeja zanimale predvsem nunciaturo, česar smo bili umetniki zelo veseli. Potem ko smo v letu 2003 v Parizu z mozaikom Vstajenja poslikali glavno steno, se je nuncij odločil za prenovo celotne kapele – za mozaično poslikavo s poudarkom na teologiji poklicanosti. Beseda je v Jezusu Kristusu postala človek in se tako združila z vsakim človekom. Kristus kliče Petra, kliče človeštvo in ga vodi na pot v vstajenje, v življenje z Bogom in v Bogu. Stena vstajenja se je tako dopolnila z angelovim oznanjenjem Mariji in s Kristusom, ki kliče Petra. Po mnenju p. Rupnika je oznanjenje na pariški nunciaturo najlepše, kar smo jih naredili ... a po tistem je nastalo tudi oznanjenje v francoskem kolegiju in zdaj je to najlepše ... ker pa gotovo ne bo zadnje, lahko pričakujemo, da bo naslednje še lepše!

Del ekipe ateljeja skupaj z družino Lapanja v Krnicah

Simpozij v Capiagu

p. Rupnik in Maria Campatelli

Od 1. do 7. avgusta je v organizaciji Centra Aletti in v sodelovanju s "Hišo krščanskih srečanj" v Capiagu, ki jo vodijo tamkajšnji redovniki, potekal simpozij z naslovom "Evangelizacija in kulture – duhovna razsežnost". Predavanja so bila zasnovana glede na naslednje teme: kardinal Špidlík je spregovoril o osnovah duhovnosti, p. Rupnik o duhovni analizi sodobne kulture, Michelina Tenace o izročilu in Maria Campatelli o bogoslužju, s posebnim poudarkom na vzhodnih Cerkvah. Simpozija so se udeležili tudi nekateri slovenski duhovniki, redovniki in laiki. Poleg dveh dopoldanskih predavanj je metoda dela vključevala tudi osebni študij. Vsak od udeležencev je tako s pomočjo predlagane literature poglobil temo predavanja. Popoldne je sledil plenum, pri katerem so predavatelji odgovarjali na vprašanja, ki so se porodila pri osebni delu. Tako so se predavatelji in udeleženci simpozija skupaj dotaknili nekaterih vprašanj, ki so danes posebno živa: katera teologija in duhovnost celostno nagovarjata sodobnega človeka in kulturo? Na kakšen način je sodobna družba izziv za Cerkev? Kakšna je možna prihodnost pastoralnega dela? Skušali smo torej videti, kako lahko duhovno obravnavamo izsledke kulturne analize danega zgodovinskega trenutka. Na poseben način je bila poudarjena prednostna pot evangelizacije – pot, razsvetljena z "lepoto" tistih, katerih vsakdanje življenje je prepojeno z Božjo ljubeznijo, z odrešenjem, in so zato odprti Bogu in bližnjemu, razpoložljivi za delovanje Svetega Duha.

CENTER ALETTI, VIA PAOLINA 25, 00184 RIM, ITALIJA - TEL.: (0039) 06 4824588; FAKS: (0039) 06 485876; www.centroaletti.com/slo

USTANOVA CENTER ALETTI, C. POD TIČNICO 3, 1381 RAKEK; TEL.: 041 859259; fundacija@centroaletti.com. ŠT. TRANSAKCIJSKEGA RAČUNA 24400-9004484221.

PRI MOREBITNI DONACIJI VEDNO NAPIŠITE SVOJ NASLOV.